

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Dekoreret
Papir

Omslag:

Kattuntryk.

*Godsarkiver. Skjoldnæsholm. Domssagen Hans Andersen
contra major Neergaard. 1804.*

Dekoreret papir

*En udstilling af forskellige typer
dekorationspapir i Landsarkivet for
Sjælland, Lolland-Falster og Born-
holm.*

København

Juni 1982

KATALOG

Sædvanligvis er det dokumenternes og protokollernes informationer, der interesserer Landsarkivets gæster. Men mange har nok ind imellem læsningen og eftersøgningen beundret de ofte meget smukke bind, som mange protokoller er bundet ind i. Ved siden af de fornemme skindbind, som tidligere har været genstand for udstillinger, har man anvendt kartonbind med påklæbet papir, ofte dekoreret med smukke mønstre og iøjnefaldende farver.

Det dekorerede papir er emnet for denne lille udstilling, der viser forskellige typer. De udstillede bind er blot nogle få eksempler på, hvad man kan finde i Landsarkivets samlinger, og tænkt som en appetitvækker for dem, der kunne have lyst til at fordybe sig mere i det dekorerede papirs historie, men også til almindelig glæde over et smukt og stadig levende kunsthåndværk.

Udvalget er ikke resultatet af en systematisk undersøgelse af dekoreret papir, men fremtaget fra arkivfonds, hvor Landsarkivets personale ved almindelige arkivalske undersøgelser og restaurering har bemærket sig forekomsten af kulørt papir.

Man ved meget lidt om, hvor og hvornår det kulørte papir er fremstillet, men det antages, at skikken er kommet hertil fra Tyskland og måske også meget af papiret, men en dansk produktion har sandsynligvis også fundet

sted.

Papiret findes som omslags- og forsatspapir i bind fra 17. og 18. århundrede, normalt blottet for oplysninger om datering og oprindelse, som dog alligevel kan forekomme som på kat. nr. 12, der i kanten er dateret 1723. De udstillede bind omfatter arkivalier fra ca. 1750-1830. De er udtaget fra Kirkeinspektionsarkiver. St. Petri kirke og Godsarkiver. Skjoldnæsholm, Gjorslev og Gaunø.

Der er forskellige former for dekorationspapir, som i bogbindersproget kaldes:

Bakkemarmor

Klistermarmor

Kattuntryk

Alle typer og mønstre fremstilles og anvendes stadig.

Bakkemarmor er det ældste og mest udbredte af dekorationspapirerne. Farver og tilsætningsstoffer kommes i en bakke, og ved hjælp af riskoste, pensler og kamme, men især håndelag, kan der fremstilles utrolig mange variationer af marmorpapir. Om materialer og fremstilling - se Plance 1.

Bakkemarmorering er stadig meget anvendt, på Plance 2 ses eksempler på nutidige typer.

Klistermarmor fremstilles ved at blande farve i risstivelsesklister. Klisteret smøres på papir, og der tegnes mønstre ved hjælp af pensler, blokke, ruller, ting

rene eller andre forhåndenværende redskaber. Kat. nr. 7 er et stykke klistermarmor, fremstillet i Landsarkivets bogbinderværksted.

Kattuntryk er papir med mønstre, trykt ved udskårne træblokke ligesom stoftryk. Det antages, at stoftrykere, som en bibeskæftigelse, trykte papir med de samme blokke, som blev anvendt til stoffer. Man anvendte så mange træblokke, som man ville have farver til. En særlig variant er guldtryk på farvet papir, kat. nr. 12, det eneste af de fremtagen papirer, der er dateret og forsynet med navn på trykkeriejer, forhandler og/eller trykker.

Litteratur:

Svend Eriksen: Om kattunpapir. Bogvennen 1960.

Ole Lundberg: Bakkemarmorering og dens principper. Fagskolen for boghåndværk- Bogbinderskolen, København. U.dat.

Johannes Hyltoft: Bakkemarmor - marmoreret papir. Bogvennen nr. 3. Nov. 1968.

Anker Kyster: Kulørt papir til bogbind. Bogvennen 1928.

1. *Bakkemarmor.*
Forsatspapir fra bog, trykt 1737.
2. *Bakkemarmor.*
Godsarkiver. Gaunø. Synsforretning over Lindersvold og Strandgård. 1798.
3. *Bakkemarmor.*
Godsarkiver. Gjorslev. Jordebog for Gjorslev, Søeholm og Erikstrup godser. 1822.
4. *Klistermarmor.*
Kirkeinspektionsarkiver. St. Petri. B II Stiftelser og Fattige. Legatprotokol 1776-77.
5. *Klistermarmor.*
Kirkeinspektionsarkiver. St. Petri. Legatprotokol 1783-83.
6. *Klistermarmor.*
Kirkeinspektionsarkiver. St. Petri. Legatprotokol 1769-70.
7. *Klistermarmor.*
Fremstillet i Landsarkivets bogbinderværksted indtil 1979, især anvendt som overtræk til biblioteksbind.
8. *Kattuntryk.*
Godsarkiver. Gaunø. Synsforretning over Gaunø hovedgård 1798.
9. *Kattuntryk.*

1792-94.

10. Kattuntryk.

Godsarkiver. Skjoldnæsholm. Domssagen Niels Andersen i Høed contra major Neergaard til Skjoldnæsholm. 1804.

11. Kattuntryk.

Kirkeinspektionsarkiver. St. Petri. Legatprotokol 1788-89.

12. Kattuntryk.

Kirkeinspektionsarkiver. St. Petri. Fattigprotokol 1754-55. Guldtrykt papir, dateret 1723.

13. Kattuntryk.

Godsarkiver. Gjorslev. Jordebog over Gjorslev, Søeholm og Erikstrup. 1830.

14. Kattuntryk.

Godsarkiver. Skjoldnæsholm. Domsakt i sagen major Neergaard contra gårdmand Hans Andersen i Høed ang. tørveskær. 1804.

15. Kattuntryk.

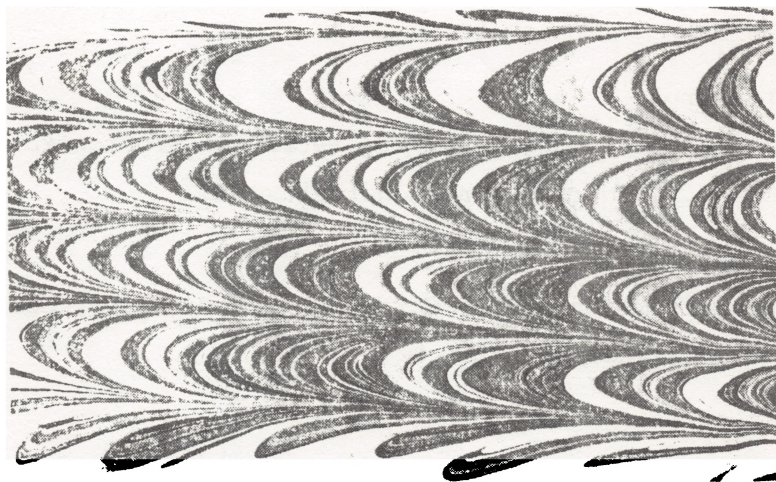
Godsarkiver. Gaunø. Synsforretning over grev Thotts gård i København. 1798.

16. Kattuntryk.

Godsarkiver. Gjorslev. Jordebog for Gjorslev, Søeholm og Erikstrup. 1828.

I montrens bund:

Riskost, kam og rulle. Redskaber til tegning af mønstre i bakkemarmor og klistermarmor.

Kammarmor

Udført som beskrevet på planche 1

Udstilling og katalog:

Karen Hjorth og Leif Mortensen

Teknisk bistand:

Landsarkivets værksteder og sekretariat

Handwritten text in a cursive script, possibly a form of shorthand or a specific dialect, arranged in approximately 15 horizontal lines. The text is written in black ink on aged, slightly textured paper. Each line of text is separated by a decorative horizontal border consisting of a series of small, vertical, rectangular strokes. The characters are stylized and compact, typical of shorthand systems. The overall appearance is that of a historical document or a manuscript page.